

Kategóriák

- ◊ Szeretetszolgálat és szolidaritás
- ◊ Egyház
- ◊ Kultúra és társadalom
- ◊ Vatikáni dokumentumok
- ◊ Szinódus
- ◊ Ökumenizmus
- ◊ Család
- ◊ Fiatalok
- ◊ Igazságosság és béke
- ◊ Politika
- ◊ Vallás és párbeszéd
- ◊ Tudomány és etika
- ◊ Pápai kihallgatások és Úrangyala imádság
- ◊ Apostoli utazások

Honlap > Egyház > hírek

06/07/2009 14.43.53

Lapszemle Mindszenty bíboros védelmében

Az Ostpolitik és a Mindszenty-ügy

P. Szabó Ferenc SJ jegyzete _

A Mindszenty-ügy és az Ostpolitik témája iránt érdeklődők figyelmébe ajánljuk a *Magyar Szemle* c. közéleti és kulturális folyóirat 2009. júniusi számát. A lap közli Erdő Péter bíboros május 2-án, az esztergomi Mindszenty-zarándoklaton elhangzott beszédét, amelyet annak idején műsorunkban is ismertettünk, továbbá a *Távlatok* nyári számában is olvashatnak. A magyar bíboros fontos beszédében felhívta a figyelmet az elődje személyét és életművét illető torzításokra.

A *Magyar Szemle* mostani számában olvashatunk egy hasonló irányú tanulmányt: „Mindszenty József védelmében” címmel (111-124.old.). Szerzője Tóth Zoltán József (1967), alkotmányjogász, politológus, egyetemi docens. A szerző azokat a hiányos és torz „diskurzus-tereket” igazítja helyre, amelyek a jó szándékú keresőt is téves pályára vihetik, és nem engedik, hogy Mindszenty bíboros „személyiségét, életművét, életszentségét a maga teljességében tárják elélnk”. Mindig az adott korszak rendszere számára volt „problematis” Mindszenty személyisége és életműve: először az 1919-es kommün idején, majd a náci és a szovjet megszállók alatt, később 1956 és 1989-90 után. A „rendszerátalakítás” után már „nem lehetett eltagadni Mindszenty József mártírságát, írja a cikkíró. Ha a lelki, hitbeli hősiességet nem lehet kétségbe vonni, akkor marad a szellemi, tudatbeli állapot megmagyarázása, az állítólagos rossz tulajdonságok vegyítésével. Lehet mondani(...), hogy intranzigens, makacs, korlátolt, erőszakos, türelmetlen, a haladás által túllépett, anakronisztikus nézetekkel, tévképekkel megrögzött szerencsétlen, sajnálatra méltó ember, aki a hatáskörén túllép, és így tovább. 'Láthatatlan, mert általa nem látott bilincsek (...) fogva tartották, s egyben az önigazolás kényszerébe vitték' Ezek után még egy lépés: nagy szent volt ő bizonyára, de nem kell elsietni a boldoggá, illetve a szentté avatást, ráér az mondjuk 500 év múlva...” (112).

Tóth Zoltán József így jellemzi Somorjai Ádám bencés álláspontját, amelyet két 2008-ban kiadott, Mindszentyvel kapcsolatos dokumentum-gyűjteményben olvasható értelmezései sugallnak. /Somorjai Ádám OSB: *Ami az emlékiratokból kimaradt* (VI. Pál és Mindszenty József, 1971-1975) és Somorjai Ádám – Zinner Tibor: *Majd 'halálra ítélve*. Dokumentumok Mindszenty József élettörténetéhez, 2008.)/ Itt nem részletezhetjük a hosszú, kritikus tanulmányt, csak néhány összegező megállapítását idézzük. Természetesen a szerző, mint minden történész elismeri az új dokumentumok jelentőségét a Mindszenty-életmű

teljesebb megvilágításához. De megkérdőjelezi a dokumentumok egyházpolitikai és közjogi kérdésekhez köthető magyarázatait, következtetéseit. „Ezek az állítások, azon túl, hogy vitathatók, sőt nézetem szerint tévesek, az egész életmű torzításához vezetnek. A kötetben keveredik a történelmi munka a jelenbe aktualizált egyházpolitikai magyarázattal”- hangsúlyozza Tóth Zoltán.

Mielőtt továbbmennék, emlékeztetek rá, hogy Mészáros István kiváló

Egyház

Kapcsolódó kategóriák

Mindszenty-kutató is Somorjai Ádám értelmezéseit, az egész Mindszenty-életműről mondott ítéleteit bírálta. (*Távlatok* 2008/4). Kevésbé kritikus Gárdonyi Máté ismertetése a *Vigília* 2009/6. számában./ Tóth Zoltán megállapítja: „Somorjai Ádám könyvében végigvonul egy mély ellentmondás. Megállapítja, hogy Mindszenty József megítélésében a problematikus kérdés a Szentszék és a bíboros konfliktusa, amelynek háttere még csak nem is a Vatikán új keleti politikája általánosan, hanem annak a magyarországi rezsimmel folytatott, a magyar egyházra és azon belül a bíboros egyházi és közjogi helyzetére is kiható politikája. Ebben a helyzetben vállalt szerepéért a főpásztort a kötet szerzője egyértelműen hibáztatja. Az ellentmondást ott látom – folytatja a tanulmányíró – hogy bár a szerző álláspontja szerint e szerepéért lehet kritizálni Mindszenty Józsefet, ugyanakkor a szerző óv attól, hogy ezt a kommunista rendszerrel folytatott viszonyt boncolgassuk. Megtörtént, ami megtörtént, majd a Gondviselés meghúzza a mérleget. Ez igaz, azonban a probléma az, hogy ami akkor történt, az nemcsak a múlt, hanem nagyon is a jelen. Tulajdonképpen a jelen helyzet miatt kell a bíboros életpályáját a mához alkalmazkodva ebben a tálalásban bemutatni. A kényes helyzetek tárgyalását úgy lezárni, hogy őt elmarasztaljuk, de óvni a kérdés tárgyának átfogó, és megszabott határokon túllépő boncolgatásától. Ez nem történeti magatartás.” (114)

A cikkíró a következőkben kimutatja, hogy „az igazságért, Krisztusért áldozott életnek kiemelkedő példája Mindszenty József.” Miután röviden vázolta életének és szétágazó tevékenységének főbb mozzanatait Zalaegerszegtől, Veszprémen át, Esztergomig, megállapítja: „Elgondolkodtató, hogy mi mindent tehetett és tett volna Mindszenty József, mint esztergomi érsek, ha nem egy magyar- és egyház-, keresztényellenes rezsím diktatúrája következik. A Gondviselés azonban most egy másfajta helytállásra hívta el szolgáját (...) Nemcsak a hétköznapi hőse tudott lenni Krisztus és embertársai szemében, hanem az igazságért, Jézusért azt a harcot is képes vállalni, ami a vértanú küldetése.” (117)

A tanulmány szerzője ezután, az alkotmányjogász alaposan megvitatja az egyik vádat, amit az elmúlt évtizedekben a bíborosnak elmarasztalóan ismételten a fejére olvastak: „Mindszenty József nem haladt a korral, és nem ismerte el az államforma-változásokat, illetve megrögzött királypárti volt”.

Ezt veti szemére a bíborosnak Somorjai is, aki álláspontja igazolására idéz egy levélfogalmazványt Mindszenty bíborostól, amelyben ő a Szentszék keleti politikájának és a magyar kommunista rezsím nyomásának tulajdonítja elmozdítását az esztergomi érseki székből, és hangsúlyozza:

„Az elmozdítással nem szűntem meg Magyarország prímása lenni...”

A cikkíró – zárójelben – megjegyzi:

„Ezt a levelet, mint a műből kiderül (véleményem szerint ezzel is alázatát mutatva) nem küldte el a Szentszéknek.” Az alkotmányjogász hosszan tárgyalja az alkotmányjogi kérdést és a bíboros álláspontját, közben leszögezi:

„Az ő álláspontja elsősorban nem királypárti, hanem az, hogy egy független, megszállás alól felszabadult ország és nép tud törvényesen állam- és kormányformát választani, amit ő is elfogad.” Erre utal előbb idézett levélfogalmazványa is. – A következőkben a cikkíró – Somorjaival vitatkozva – a Vatikán keleti politikáját vitatja, majd felteszi a kérdést: „Jó volt-e következményeiben, illetve jó-e ma a Vatikán magyarországi politikája? Erre a választ nyilvánvalóan egyedül a Gondviselés tudja. Az is igaz azonban, hogy gyümölcsseiről ismerhető meg a fa.”

A Magyar Szemle cikkírójának végkövetkeztetése: „Mindszenty József küzdelmei, alkotó munkája és mártírsága – a történelem így hozta – szimbólumává vált mindazoknak, akik 1918-19 óta máig, ismertként vagy ismeretlenként életüket szentelték, áldozták és ajánlották egymástól elválaszthatatlanul keresztény hitükért, magyarságukért és az igazságért. Nemzeti példakép. Ezért hatalmas fontossággal bír, hogy mit írunk róla.” (123)

 **« vissza a
tartalomjegyzékhez**

 Előző oldal

 Honlap

 Írjon a szerkesztőségnek

All the contents on this site are copyrighted ©. Webmaster / Credits / Legal Conditions

